

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celji, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 5. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, os arnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

v edinosti je moč

Naročnina znaša

za vse leto 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolnjenega naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Naročni dom.)

Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik

koncesij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna koncesija

lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-branilnični račun št. 841.652.

Brzobjavne vesti.

Kralj Alfonz na Dunaju.

DUNAJ 14. Španski kralj je danes predpoludne bil v španski dvorni jehalnici, potem si je ogledal cesarsko zakladnico in naravnoslovni muzej.

DUNAJ 14. Španski kralj je podelil mnogoštevilnim dvorskim dostojanstvenikom redna odlikovanja. Ob 6. uri zvečer se je na čast španskega kralja vršil družinski diner, katerega so se razen obeh vladarjev vdeležili vsi tukaj bivoči člani cesarske rodbine.

DUNAJ 14. Španski kralj Alfonz je popoldne posetil Teresijansko akademijo, katere gojence je bil njegov umrl oče. Ko se je povrnil v cesarsko palačo je sprejel v avdienco kardinala Grusche, ministra vseh stvari in poslanika Bailena. Na čast španskega kralja je bila danes v dvorni opari slavnostna predstava, katere sta se vdeležila oba vladarja, skoraj vsi tukaj bivajoči člani cesarske hiše, spremstvo kralja, in načelniki oblasti. Iz opere se je kralj podal na večerjo k španskemu poslaniku.

Škofijska konferenca.

DUNAJ 14. Danes predpoludne je pričela pod predsedstvom kardinala Grusche letošnja konferenca škofijskega odbora.

Bolgarski knez.

DUNAJ 14. Bolgarski knez je danes došel semkaj iz Ebenthala.

Novo okrajno glavarstvo.

DUNAJ 14. Z najvišjim odlokom o 10. t. m. je ustanovljeno v Krku okrajno glavarstvo. Upravno delovanje okrajnega glavarstva v Krku prične s 1. decembrom 1905. Novo okrajno glavarstvo bo izločeno iz političnega okraja lošinskega.

Poslanec Török.

BUDIMPEŠTA 14. Državni poslanec Bela Török je danes po daljši bolezni umrl.

Baron Fejervary.

BUDIMPEŠTA 14. »Ogr. koresp. biró« poroča z Dunaja: Ministerski predsednik baron Fejervary se je o 3. uri popoldne vrnil v Budimpešto.

BUDIMPEŠTA 14. (Ogr. biró) Z Dunaja poročajo, da je bil baron Fejervary danes ob 11. uri predpoludne vprejet od cesarja v avdienci. Pravosodni minister Lanyi je danes odpotoval na Dunaj.

Krvav spopad med štrajkovec in delavci.

VRATISLAVA 14. »Schlesische Zeitung« poroča: V Janovu je včeraj prišlo med štrajkovec in orožniki do spopadov. En orožnik, ki je enega napadalcev ustrelil in več drugih ranil, je bil težko poškodovan.

Generalni štrajk francoskih arzenalskih delavcev.

PARIZ 14. Glasom brzobjav iz Lorienta, Cherbourga in Toulona so tamošnji arzenalski delavci sklenili, da prično danes generalni štrajk.

PARIZ 14. Vsi arzenali so dobili močno vojaško stražo, da ščitijo delavce, ki hočejo delati. Štrajkovski odbor je odredil, da se delavci v pomorskih bolnišnicah ne priključijo štrajku, da radi štrajka ne trpe bolniki, vendar imajo ti delavci oddati polovico svoje plače v štrajkovsko blagajno.

PARIZ 14. Štrajk arzenalskih delavcev je pričel danes zjutraj v Rochefortu. Od 2800 delavcev jih dela 250. V Lorientu dela le nekoliko delavcev. Štrajkovec prirejajo demonstracije. V Brestu je od 5500 delavcev prišlo na delo samo 635. Poziv ministra vojne mornarice na delavce je napravil globok vtis. Dolej se mir ni kalil.

CHERBOURG 14. V tukajšnjem arzenalu štrajka 620 delavcev. Štrajkovec se vedejo mirno. Šli so po mestu pevaje internacionalno pesem.

TOULON 14. V tukajšnjem arzenalu je danes predpoludne delalo le 100 delavcev.

TOULON 14. Proglas ministra vojne mornarice, ki je bil danes zjutraj nabit na vrstah arzenala, so štrajkovec odtrgali. Na

ukaz pomorskega prefekta so vojaki z nova pribili poglas.

PARIZ 14. Brzobjavke iz Bresta, Cherbourga, Lorienta in Toulona poročajo, da so štrajkovec imeli zborovanja, nakar so, pevaje internacionalno, šli po ulicah. Štrajkovec so mirni, in do sedaj ni prišlo do nemirov. V Lorientu štrajka od 4600 delavcev 1150.

Kardinal Vives y Tuto na Francoskem.

PARIZ 14. Nasproti raznim dementom poročajo »Petit Parisien« iz Rima, da pride kurijalni kardinal Vives y Tuto na Francosko, da se bo tu bavil z sfero treh škofov, ki so si naklonili nezadovoljstvo Vatikana. Razna tega prčane kardinal organizacijo duhovščine z ozirom na ločitev cerkve od države.

Francoski senat.

PARIZ 14. Senat je najprej odobril naknadne kredite, ki omogočujejo zmanjšanje dela v državnih tovarnah za tobak in za užgalice na 9 ur. Na to je nadaljeval razpravo o ločitvi cerkve od države.

Vihar v Marsilji.

MARSILJA 14. Strašen vihar je povzročil poplavo. Bati se je, da se je vled tega pripetilo več nesreč.

Demonstracija brodovij proti Turčiji.

CARIGRAD 14. Včerajšnji sestanek zastopnikov šestih velesil je trajal dlje časa. Pričakovati je, da se sklepi jutri priobčijo porci.

LONDON 14. »Standard« je zvedel, da so podrobnosti demonstracije brodovij proti Turčiji že skoraj določene, in da bodo vele-vlasti postopale složno. Preden se pa prične s skrajnimi odredbami, se baje že odpošlje sultanu nota, v kateri se ga obvesti o določenih pripravah. To pa v nadi da popusti Sultan v zadnjem trenutku.

»Standard« poroča dalje, da bo združeno brodovje blokiralo Dardanele. Čeravno so v uradnih krogih mnenje, da se sultan v ožgled združene pomorske sile vele-vlasti uda, vendar sodijo v diplomatičnih krogih, da se bo raje zatekel k skrajnim sredstvom, nego prepusti vele-vlastim finančno kontrolo v Makedoniji, to pa z ozirom na dejstvo, da bi ta korak dal povod, da se eventualno odstrani njegova suvereniteta.

Dogodki na Ruskem.

Osemurno delo.

PETROGRAD 14. (Petrogr. brz. agent.) V nekaterih tukajšnjih tovarnah hočejo delavci že sedaj uvesti osemurno delo.

Izjava grofa Witteja poljskemu odposlanstvu.

PETROGRAD 14. — Kakor poroča »Naša Zvez«, se je grof Witte na vprejemu nekega odposlanstva vseh poljskih stanov med drugim izjavil, da ne misli vlada dati Poljakom koncesij, ker je jasno, da niso zreli za reforme. Sedaj se vidi, da želi reforme le mali odlomek revolucionarjev. Nadalje je grof Witte pripomnil, da utegne nastati zopet reakcija.

Posredovanje Avstrije in Nemčije na Ruskem-Poljskem.

BEROLIN 14. »Nordd. Allg. Zeitung« piše: V Petrogradu je baje znano, kakor zagotavlja tamošnji dopisnik »Standarda«, da sta se pred pol letom Avstrija in Nemčija dogovorili, da odpeljeta čete v Rusko-Poljsko, čim nastane tamkaj položaj, kateremu ne bi bila kos ruska vlada. Vled sedanjega položaja na Cgskem ni pa Avstriji to sedaj možno, vendar je znano, da je cesar Viljem sklenil udušiti eventualne poljske aspiracije.

Enako si da poročati tudi »Times«. Mi imamo k temu dostaviti: Vse zlagano kakor brzobjavljeno!!

Navedilo za generalne adjutante.

PETROGRAD 14. (Petrogr. brz. agent.) Danes je bilo priobčeno službeno navdilo potrjeno o 1. carja, namenjeno generalnim adjutantom, ki bodo odposlani v gubernije Černigov, Saratov in Tsimbov, da uvedejo

tamkaj red. To službeno navdilo podeljuje odposlanim vrhno poveljništvo nad četami in redarji dotičnih gubernij, podreja jim vse vladne in občinske oblasti, izvzema si so dišča. Nadalje jim omenjeno navdilo podeljuje pravo, da zamorejo dati sretovati vse osebe, ki se zde nevarne javnemu redu, zapreti trgovinska in industrijalna podjetja, zatreti časopise in izdajati obligatorne odredbe za vzdrževanje reda.

Odpravljeno vojno stanje.

NOVOROSSIJSK 14. (Petrogr. brz. agent.) Vojno stanje je odpravljeno.

Prepoved katoliškemu škofu.

PETROGRAD 14. (Petr. brz. agent.) Tukajšnjemu katoliškemu škofu je došla prepoved papeža, da se ne sme udeleževati cerkvenih procesij političnega značaja.

Odstavljeni guvernerji.

PETROGRAD 14. Na predlog Wittejev so bili odstavljeni guvernerji pokrajin: Estlandija, Perm, Tomsk, Kazan in Odesa, ker niso odredili ničesar, da bi bili prepričani najnoveje nemire.

Velika manifestacija

za splošno volilno pravico
v nedeljo dne 12. nov. 1905.

Javni manifestacijski shod v »Narodnem domu«.

Govor dr. a. Otokar-ja Rybáča.

Zakaj smo mi proti parlamentu kurij, privilegiranih stanov in privilegiranih narodov?

Dolej so bili le privilegirani stanovi poklicani, da krojijo zakone, ne da bi se o tem menili za druge zastopljene in brezpravne. Privilegiranci so bili, ki so delali lepo in grdo vreme. A Nemci so bili privilegirani narod. Sedaj pa se priznava tudi odpravične nemške strani, da je to največja krivica. Še več. Lahko rečemo, da je v sedanjem volilnem redu, čeprav je to zakon, veliko krivičnega, veliko zvižda, tako, da se moramo kar čuditi, kako da je mogel takov volilni red, takov monstrum obstajati do danes.

Da, smelo izjavljam, da je način, kakor ta volilni red razdelja volilno pravico, oziroma volilne skupine, prava lumparija (Viharen aplavz) vspricho načela v naši konstituciji: da smo pred zakoni vsi enaki. Ne, ne, pred našim volilnim redom nismo vsi enaki, tu veljajo predprave za ene, a ljute krivice za druge. Nič ne dene to, da moramo vsi plačevati davke in dajati svojo kri za državo (Neopisen vrišč. Razni vskliki) — pred tem volilnim redom vendar nismo vsi enaki. Na eni strani vidimo združeno v eni osebi dvojno in tudi trojno volilno pravico, na drugi strani pa neštete tisoče brez vsakega volilnega prava (Hrup. Vskliki ogorčenja).

Volilna pravica je razdeljena po kurijah, skupinah, ki volijo svoje zastopnike v parlament. Največ krivice opazamo n. pr. pri veleposestvu. Nekoliko bogatašev voli več poslancev nego tisoči drugih državljanov. Drastičen izgled imamo že v sosednji Kranjski. Tu voli veleposestvo, kacic 150 glav, 10 poslancev, a v državni zbor 2. V Trstu nimamo mi niti enega zastopnika (Vrišč). Naša Istra je slovenska po dveh tretjinah svojega prebivalstva, — Hrvatov in Slovencev je blizu 200000 — vendar imamo mi le enega zastopnika v državnem zboru, istotoliko torej, kakor kakih 100 glav is veleposestva.

Potem imamo kurijo mest, to je: mesta so združena v posebne vol. skupine, ki volijo svoje zastopnike.

Slednjič imamo kurijo kmečkih občin. Prihajam do volilne pravice trgovskih zbornic. Tu se moram nekoliko ustaviti. Prebivalstvo večih mest se sestavlja večinoma iz delavcev trgovcev in uradnikov. Delavski stan kakor tak nima — kakor vam je znano

— nikake volilne pravice. Delavci volijo le v tako imenovani V. kuriji skupno z drugimi. Trgovci pa imajo svojo volilno pravico kakor pripadniki mestne volilne skupine. Poleg tega izvršujejo še enkrat to pravico kakor člani trgovske zbornice, ki volijo svoje zastopnike. In slednjič še v V. kuriji. Tako je združena v eni osebi trojna volilna pravica. Schmerling, ki je bil oča temu volilnemu redu, je premišljal in mislil edino na to, kako bi Nemcem zagotovil nadvlado v Avstriji za vse večne čase. Za dosedo tega namena mu ni bilo nobeno sredstvo preslabo. Vnebovpijoča krivica pa je to, da je med trgovskimi zbornicami samimi delal razliko: kar je dal enim, je vzkralil drugim. Dalmacija ima n. pr. 3 trgovske zbornice, katerim Schmerling ni privolil nobenega zastopnika, ampak morajo iste voliti skupno z mesti. Tu so pa glasovi trgovske zbornice jednostavno izgubljeni. Volilec v mestni skupini je na stotine, odbornikov trgovske zbornice pa je recimo 15—20. Ti glasovi so brez vsacega pomena, da se more reči, da so te trgovske zbornice brez volilne pravice v državni zbor. Dunajska trgovska zbornica pa voli kar dva zastopnika v drž. zbor brez vsacega ozira na volitve za mesto. Zakaj je napravil Schmerling to razliko? Nu, ker je vedel, da dalmatinske zbornice bodo volile Slovane ali Italijane, nikdar pa ne Nemce, dočim je bil gotov, da bo dunajska zbornica volila Nemce. (Vskliki ogorčenja po vsej dvorani.) Na Stajarskem imajo dve trgovski zbornici, v Gradcu in v Ljubnem. Ti dve volita seveda vsaka svojega zastopnika, ker sta v nemških rokah. (Ponoven hrup.) Istotako ima koroška trgovska zbornica vol. pravico v državni zbor, Kranjska pa — ne! A to vliče dejstvu, da je Celovec manj od Ljubljane! Zakaj taka razlika med Celovcem in Ljubljano? No, zopet iz istega vzroka: Schmerling je vedel, da bo celovška zbornica volila nemško, glede ljubljanske pa se je bal, da bi utegnila kedaj voliti slovenskega poslance. In Schmerling se ni niti zmenil za to, da dežela Koroška je manje trgovska, nego pa kranjska. Tržaški zbornici je vendar dal, (ker res že ni mogel drugače) enega poslance, da si bi zbornici v Trstu kakor velikem trgovskem mestu pripadala najmanje 2. Ali Schmerling je je dal — in še to le radi sramote — samo enega! Goriški in rovinjski zbornici se godi istotako, kakor kranjski, tudi oni ne volita samostojno v državni zbor.

Vidimo torej, da je Schmerling, ko je sestavljal sedanjí volilni red, celo a privilegiranimi ustanovami neenako postopal, ker je imel edino to skrb v glavi, kako bi nemškemu liberalizmu zagotovil gospodstvo v parlamentu. Sveda se je pri tem vendar le malce vresal. V Pragi in v Plznu na pr. sta bili tedaj trgovski zbornici v nemških rokah (in Schmerling je bil uverjen, da tudi ostane) in danes sta v čeških. Na to ni mislil on. No, njegovi računi so se izjalovili tudi v drugih pogledih: ljudstvo je, ki noče več trpeti takih do neba vpijočih krivic. (Vihara aplavz in živio-klici.)

Razdeljenje vol okrajev je Schmerling urejal samo tako, kakor mu je narekovala želja, da se na eni strani Nemcem ne izgubi niti en mandat, a na drugi je Slovane umetno potiskal v manjšino. Na Moravskem n. pr. so Nemci, kakor otoki potisnjeni notri med češko prebivalstvo. Kaj je naredil Schmerling? Iztrgal je nemške vasi iz dotičnega okraja ter jih priklupil povsem drugemu okraju. (Razni vskliki.) Na Koroškem je razdelil vol. okraje tako, da morejo Slovenci — da si tvorijo tretjino prebivalstva vse dežele — priti k večemu do enega poslancev v državnem zboru.

In to je — zakon!! To naj bi bila pravica! (Gromoviti ploskanje in vskliki, ki jih ne moremo z baležiti.) —

Ko pa so na Dunaju videli, da tako ne morejo več naprej, ko so se narodi jeli oglašati, odločili so se za male reforme. Pokojni Taffa se je sicer odločil za radikalno spremembo: izdelal je bil načrt za splošno volilno pravico. Ali velike stranke v parlamentu: Nemci, Poljaki in Hohenwartov klub so se mu uprli, ustvarili koalicio, ki je strmoglavila Taffaja in pokopala njegovo reformo. Ali kljub po volilni reformi ni bilo možno udeležiti in tako so slednjič ustanovili takomencovano V. kurijo, ki pomenja — novo krivico. (Burno odobravanje.) Naš parlamentarizem sloni sicer na principu zastopstva interesov, tako, da sorodni si stanovi volijo skupno svoje zastopnike; ali pri V. kuriji so zatajili in zapustili ta princip. Po tem principu bi bili morali v V. kurijo uvrstiti le tiste državljane, ki dotlej niso imeli nikake volilne pravice. To bi bilo pravica. Ali za našo Avstrijo bi bilo to menda preveč pravično (Viharna veselost), ona ne prizna lahko popolne pravice. (Frenezno odobravanje.) Stališči so torej v peto kurijo one dotlej brezpravne skupnosti, ki so že imeli volilno pravico, a to z namenom, da ti poslednji udeležijo glas onih prvih. (Neopisen vrisk in klici: To je avstrijsko!) Če je prišlo p. zastopstva interesov krivičen, potem naj ga odpravijo povsodi (Aplavz), še se jim pa ne zdi krivičen, bi bilo logično, da so ga uveljavili tudi za peto kurijo. Tako pa involvira ta kurija novo krivico, ker je ustvarila še drugo volilno pravico za prejšnje volilce v ta namen, da ti poslednji majorizirajo nove volilce.

Tu je razlagal govornik razliko med direktnimi indirektnimi volitvami. Ob indirektnih volitvah ne voli volilec sam poslanca, ampak voli le nekeke pooblaščenca, — volilne može, ki se le volijo poslanca. To je zopet velika krivica, a katere pomočjo so nam v kmečkih občinah v Istri naravnost ukrali enega drž. poslanca.

Ob indirektnih volitvah ima torej vsaka občina gotovo število volilnih mož. Nu, ravno v Istri vidimo, do kakih krivic do- vaja to. V mlajši občini n. pr. imamo mi Slovenci veliko večino in bi morali zmagati na volitvah volilnih mož. A kaj so naredili? Razdelili so občino na volilne sekcije, a so pri tem postopali tako, da so sekcijam, kjer so Slovenci v večini, dali po enega volilnega moža, sekcijam pa, kjer so Slovenci pome- žani med Italijane, po 6!! (Pojavi ogorčenje.) Tako smo imeli v Miljah vlec našo večino 6. italijanskih in le enega slovenskega volilnega moža. Na ta način so delali tudi po drugih krajih Istre in so dosegli s tem, da je Ita- lijskom pripadla tudi V. kurija. Krivica, ki navstaja vlad indirektnih volitev, se mora odpraviti, a odpraviti jo morejo deželni zbori. Kjer so uvedene direktne volitve za deželni zbor, se voli direktno tudi za državni zbor. Tako je n. pr. na Kranjskem. Ne pa v Istri in na Gorškem. Tu gospodujejo Lahi in nočejo uvesti direktnih volitev, ker se boje za svoje gospodstvo, vedoči, da bi ob direktnih volitvah boljše prišla volja ljudstva do izraza. Tako je tudi na Morav- skem, kjer se Nemci boje za svoje gospod- stvo. Dasi je narodnostno razmerje v tej deželi 71% Čehov proti 29% Nemcev, vendar imajo Nemci 21 državnoborskih mandatov, Čehi pa le 16.

To so torej razlogi, radi katerih smo proti parlamentu kurij, privilegiranih stanov in privilegiranih narodov!

(Pride še).

Krvoprolitje v Pragi.

Izvirni dopis iz Prage iz peresa našega specialnega poročevalca.)

Dogodki v ponedeljek dne 7. novembra. Jutranji obraz mesta.

V ponedeljek jutro je Praga delala utisk kakor bojno polje po bitvi. Se strahom na obrazu so se ljudje skupljali v raznih gručah in so pravili včerajšnje grozovitosti. Posebno so bile oblegovane tiskarne dnev- nikov in tobakarne. Videl sem v ponedeljek dopoldne tobakarno, kjer je stalo po 100 in še več ljudi ki so nestrpno čakali novic. Najbolj je vse zanimalo, kaj poredi socialno- demokratski dnevnik »Pravo Lidu«. No, ta list je bil v ponedeljek 4 krat za- pored zaplenjen. Izšel je s črnim robom in krvavim dogodkom je posvečena elegija. Tudi »Nar. Listy« so bili v ponedeljek zaplenjeni. Istotako je bil zaplenjen dnevnik narodnih socialcev »Česká Demo-

kracie« ki je tudi izšel v znaku žalosti. Na zaplenjevanju listov je policija zopet po- kazala svojo surovost. Ne samo po to- bakarnah in gostilnah je hodila plenit, marveč celo v privatna stanovanja je udirala in tam premetavala postelje, brakala po omarah etc., da-li ni kje kak zaplenjen list. Nekateri spekulant, ki se jim je posrežilo dobiti prvo izdajo zapl. listov, so delali iz- vrstne dobičke. Prodajali so eno številko po 2—3 krome! Tako veliko je bilo poželjnej- se po zaplenjenih izdajah.

Dopoludanski dogodki.

V ponedeljek je bilo že vse mesto ob- sedeno z vojaškimi kordoni. Na vseh frek- ventovanejših mestih so bili razstavljeni v dveh vrstah pešci z nabitimi puška- mi in nasajenimi bodali. Hu- zarji in dragonci pa so jahali po mestu. Velel tega je strašno trpel ves promet. V ponedeljek večer so vojski na Vael. trgu razpostavili svoje tabore, v katerih so naslednjo noč prenočevali.

V ponedeljek dopoldne je policija eskor- tirala voz aretirancev. Bil je to tisti žalostni zeleni voz! Voz je spremljalo 6 jezdečih po- licajev in na vozu so sedeli še 4 policijsti. V vozu pa ni bilo menda niti 10 aretiran- cev! Ko je eskorta šla po Lazarski ulici, srečala jo je gruča tehnikov. Ti so začeli vpiti: »Vragi! roparji! morilec!« Redarji so takoj izlekli samokrese in pretili se smrtjo. Praga v znamenju vojaštva.

S posebnimi vlaki, ki jih je vodilo vo- jaštvo same, je bilo še v ponedeljek doprav- ljeno v Prago vojaštvo iz vseh vetrov. Celo od Linca in Solnograda ter gorajega Štajer- skega! Lovski reg. iz Judenburga je tudi tukaj in je mnogo Slovencev med njimi. Do ponedeljka zvečer je bilo 24.000 vojakov v Pragi!...

Vse državne stavbe straži vojaštvo. V stavbi ksenzekega sodišča, kjer se boje, da demonstranti poskušajo naval, z namenom, da bi osvobodili zaprte, je na dvorišču nameščeno 120 žandarjev! Na tam sedišču so ob belem dnevu zaprte žaluzije vseh oken in dela se pri luči. A v poslopje se pušča samo z legitimacijo! Palec sem, palec tja — naj živi splošna volilna pravica.

V ponedeljek zvečer sem srečal nekega tesarja, ki mu je bil odskan od sablje palec. Rekel je: »Nedolžen sem prišel do tega. Surov stražnik mi je odskel palec, ali to nič ne del! Palec sem, palec tja! Samoda živim vseobčnna volilna pravica!

Vlada si ne upa!

Kajne, gosp. urednik, da Vam je že gotovo ob teh dogodkih šinilo v glavo, zakaj ni vlada v dosedaj miru proglasila iz- jemno stanje in naglo sodbu?! Vlada je vendar storila v Pragi to l. 1897, ko takratni dogodki niso niti senca današnjih in se v Pragi že od l. 1848 ni dogajalo kaj takega. Vlada si kratkotalo tega ne upa, vedoči, da bi takemu čnu sledila takojšnja revolucija po vseh čeških deželah! Današnja situacija je docela podobna oni iz leta, 1848. Pomislite samo na barikade!

Zopet boj na Karlovem trgu.

V ponedeljek zvečer je došlo do ostrega boja na Karlovem trgu. Polcija je radi barikad iz klopi in kamenja le težko napre- dovala. Med temi, ki so bili tu ranjeni, je bil tudi neki mož z dežele ki je bil v Pragi ravno po svojih opravilih. Bil je že precejšen kos za barikado, ko se mu je naenkrat po- stavil nasproti stražnik, in prej nego se je zavedel, mu je bil odsekan nos. Ta mož je bil vrsto let v Rusiji, ali trdi, da takovega ravnanja policije tam ni nikdar videl....

(Pride še).

Kranjski deželni zbor.

Šesta seja, dne 14. novembra 1905.

Deželni glavar je otvoril sejo ob 10. in pol uri. Dr. Šusteršič je utemeljeval predlog poslancev dra. Šusteršiča, Jakliča in Povšeta glede deželnih doklad od krošnjarske pri- dobnine. Za njim je posl. Povše obširno utemeljeval nujni predlog posl. Povšeta in tovarišev glede zgradbe železnice Trebaje- Mokronog-St. Janž. Nujnost predloga je bila vprejeta in predlog odkazan finančnemu odseku. Nujni predlog o povspesjevanju važ- nih železniških projektov je utemeljeval posl. Hribar. Eden teh projektov je belo- kranjska železnica. Posl. Botič je opozoril, da se je prezirila vipavska železnica. Nujnost

se je odobrila in predlog odkazan finančnemu odseku. Potem so se vršile volitve v odseke. Prihodnja seja bo v petek.

Avtonomija za Rusko-Poljsko.

Berolinski »Voss. Zeitung« poročajo iz Berolina: Rusko-Poljska dobi av- tonomijo s deželnim zborom. Na- mestnik postane dosednji poslanik v Lon- donu, grof Benckendorff. Poljakom prijazen list »Rus« jih svari pred neupamtnimi čini, ki bi zamogli dovesti do katastrofe kakor leta 1863.

Grofu Witteju so iz raznih krajev Polj- ske došle izjave glede avtonomije Poljske. Med drugimi je dne 11. t. m. prejel iz Ka- liša brzojavko s poročilom, da je neki tamo- šnji shod prišel do sklepa, da zamore Poljska priti do zdravega razvoja samo, ako se za Poljsko uvede konstitucija in popolna zaka- nodajna in upravska avtonomija, nadalje av- tonomija v šoli in v pravosodstvu. Konečno da je v to svrhu sklicati v Varšavo deželni zbor, izvoljen na podlagi splošne, enake in teje volilne pravice.

Nov volilni red za Moravsko.

O novi reformi volilnega reda za Mo- ravsko poročajo iz Brna nastopno: Deželni zbor sestoji iz 151 členov in sicer: a) iz nadškofa v Olomucu in škofa v Brnu; b) iz 149 izvoljenih poslancev: 1.) iz 30 po- slancev veleposestva; 2.) iz 40 poslancev mest in trgov ter 6 poslancev trgovinskih in obrtnih zbornic; 3.) iz 53 poslancev kmet- skih občin, in 4.) iz 20 poslancev splošne volilne kurije. Mandati Čehov in Nemcev so natančno določeni. Po teh dobe Čehi 75 mandatov, Nemci 46 mandatov; 30 manda- tov ostane nedoločenih. Razun tega sta oba škofa sedaj Čehu.

Izjemno stanje v Zagrebu.

(Izv. poročilo »Edinosti«.)

Zagreb 13. nov. 1905.

Pri nas so demonstracije na dnevnem redu. Po ulicah zagrebških klanje vsaki dan. Stražarji navaljujejo z golimi sabljami na ob- činstvo. Dovolite, da vam opišem dogodke zadnjih par dni.

Prave demonstracije so začele šs le mi- nulega petka na večer. Bila je namreč zve- čer od 7.—9. ure velika ljudska skupščina, sklicana po socialnih demokratih v »Ljud- skem vrtu«. Na skupščino so prišle vse stranke, nekoliko mestnih zastopnikov, a od poslancev v saboru: dr. Vinković, dr. Harambašić in Zagorac. Na skup- ščini je govorilo več govornikov krasne govore za splošno volilno pravico in je bila vprejeta resolucija, ki se predloži našemu saboru v odobrenje in uzakonjenje. S tem je bila skupščina svršena, a spreved kakih 5000 ljudi je krenil po Ilici ter manifestiral za splošno volilno pravico. Ko smo došli do Kačevega spomenika, vspre- jelo nas je kakih 30 stražarjev, ki so — ne da bi bili opozorili občinstvo, naj se razide — začeli z golimi sabljami udarjati po občinstvu, a to poslednje je reagiralo s kamenjem. Vendar pa se je razšlo. Ranjenih je bilo na strani občinstva in na strani redarjev.

V soboto popoldne so se ponovile de- monstracije. Priredila jih je akademična mladina pred stanovanjem Amruševim in Tomašičevim. Tomašič je bil zasramovan in opljuvan. Razbili so okna na madjarskem kazinu, a hiša, kjer je uprava »Dnevnega lista«, je bila pomazana in okna na njej razbita. Na Zrinjevcu je to pot došlo do apopada med policijo in dijaštvom in policija, toliko pehotna kolikor ona na konjih, je besno navaljevala na občinstvo z golimi ostro na brušenimi sabljami in je mnogo dijakov znatno ranila. Enemu dijakov je bil presekano nos, jednemu uho, a jednemu so bili odse- kani prsti. Mnogo je ranjenih, a še več zaprtih.

V soboto zvečer je bila zopet v »Ljud- skem vrtu« skupščina, ali po § 2. omejena na povabila. Na skupščini se je govorilo o revoluciji v Rusiji. Okolo 11. ure zvečer, ko je acijalistični vodja Korač hotel zaklju- čiti skupščino, je iznenada, proti zakonu, udri notri redarstveni perovodja Belošević z 20 orožniki, ki so zopet začeli z golimi sabljami neusmiljeno razganjati navzoče. Tudi o tej priiliki je bilo ranjenih mnogo oseb, a mizar Vuk je bil udarjen s sabljo po glavi a tako silo, da so smrti ranjenega prenesli v bolni-

šnico usmiljenih bratov, kjer je danes umrl. — Pogreb tega nesrečnega mladeniča bo velik.

V nedeljo popoldne okolo 6. ure so se kar naenkrat napolnile ulice a policijo in žandarmerijo, a tudi vojaštvo je zasedlo ulične izhode. Ni bilo ne demonstracij in v obče se niti mislilo ni na demonstracije; ali par rok pomočnikov je pogasilo svetiljke in promet na Ilici je bil zaustavljen. Nikdo ni smel niti domov po Ilici.

Danes stražijo ves dan redarji in orož- niki prehode v mestu. Ravno sedaj (ob 6. uri popoldne 13. t. m.), ko vam to pišem, obhaja vojaštvo po ulicah, a meščanstvo se srdi radi takega postopanja. Danes v jutro so se prikazali proglasi mestnega županstva, s katerimi se odredjajo izjemne na- redbe. Meščanstvo je ogorčeno. Ob 7. uri morajo biti zaprta vsa hišna vrata, ka- varne pa ob 11. zvečer. Krčme morajo biti zaprte ob 9. uri. Otroci in rokodelski va- jenci ne smejo po 6. uri na ulico. Šole za rokodelske vajence in »Merkurova« večerna so zaprte. Danes je zaprto tudi vseučilišče in so predavanja si- stirana, kar je ogorčilo dijaštvo. Danes je bil zaplenjen »Obzor« in druge novine. Novine se konfiskujejo vsaki dan, ker vlada ne dopušča, da bi glesovi o stanju v Za- grebu prodirali tudi v pokrajino. Nisem gotov, da to pismo pride v vaše roke, ker se pisma, naslovljena na vnanje redakcije, zaustavljajo in — odpirajo. Črni čisti so navstali pri nas. Naš narod se dviga proti tiranom in za svobodo in pravo.

Protizakonito se mečejo orožniki s sab- ljami na ljudstvo, policija krši svojo dolžnost, a mirno meščanstvo je v nevarnosti za svoje življenje radi besiljalnosti naše policije. Med tem je dobil narod prvo zadšččenje. Šef za- grebske policije dr. Tješimir Mihičič je odstavljen od službe, ker je de- lal proti zakonu. Narod je zmagal in bo zmagoval dalje, boreči se neumorno za prvi pogoj obstanka svojega, za splošno volilno pravico!! O vsem, kar se zgodi izrednega, bom obveščal čitatelje »Edinosti«.

Drobne politične vesti.

Manifestacije za splošno vo- lilno pravico na Saškem. Iz Draž- diana poročajo, da je saška socialno-demokra- tična stranka izdala proglas, v kateri poziv- lja, naj se po izgledu Rusije in Avstrije vrše dne 18. in 19. t. m. ljudski shodi za splošno, enako, direktno in tajno volilno pravico za saški deželni zbor po proporejo- nalnem sistemu.

— Italijanska zbornica bo sklicana, kakor javljajo iz Rima, za dan 28. t. m.

Ljudsko glasovanje na Nor- veškem. Glasom vesti iz Norveške, ki so dospеле dosedaj o ljudskem glasovanju glede izvolitve kralja, izhaja, da se je ogromna večina izrekla za danskega princea Karola.

Načelnik zagrebške poli- cije Mihičič je radi zadržih demonstracij odstavljen. Njegov naslednik postane Vasilij Belošević.

Vlada za volilno reformo. Praška »Politik« javlja, da je vlada za vo- lilno reformo na podlagi splošne, enake, tajne in direktne volilne pravice. Velepo- sestniki so se baje že odrekli svojemu pri- vilegiju. Zato se pa pomnoži gospodska zbor- nica in tobo poklicani v njo kakor do smrti členi tudi mlaji plemenitashi.

Hrvatski jezik v dalm- tinskom orožništvu. Iz Zadra jav- ljajo, da je že vse urejeno, da se odpravi učenje nemškega jezika pri orožnikih in da se iz orožniških uradov odstranijo vse nemške tiskariče. Dae 1. januarja izide po- sebna naredba, da orožništvo v Dalmaciji urejuje hrvatski. — In pri nas?!

Domače vesti.

»Splošna volilna pravica in stališče Nemcev in vlade«. Pod tam naslovom smo bili začeli priobčevati cikel člankov. Ker pa je bil predmet, o katerem smo namenili še nadalje razpravljati v teh člankih, temeljito in vsestransko obdelan na manifestacijskem shodu minole nedelje, bo poročilo o tem shodu nadomeščalo nadaljevanje cikla.

»Slovence« zopet ni zadovoljen z nami. Vzrok njegovi nezadovoljnosti je to pot en- trefilet, ki smo ga v številki od minole ne- delje priobčili ozirom na vprašanje imenova- nja metropolitna-nadškofa v Gorici. Ljubljan- sko glasilo meni menda, da nas je Bog ve

kako imenitno zafkrnilo, rekši, da delamo »Slov. Narodu« nevarno konkurenco, v resnici pa je »Slovenec« pokazal, kako nas on tudi ob važnih in resnih stvarih bit — malenkostno in nizek.

Se svojo besedo o »konkurenci« nam je hotel menda obesti utikanje v stvari, ki nas ne brigajo, ali napravil je s tem luknjo — v vodo. Naš nazor vsaj je — in mi smo uverjeni, da s tem nazorom nismo v navskrižu z menenjem duhovščine —, da v stvarih, ki se tičejo cerkvene organizacije — torej ne dogem — imajo tudi laiki pravico se oglašati. Saj je menda viši pastir postavljen v prvi vrsti za vernike, zbog česar imajo ti poslednji interes na tem, kdo da je in kakov da je njihov viši pastir.

Gospodje pri »Slovenec« vedo dobro, ali bi vsaj morali vedeti, da je bilo časov, ko so verniki z duhovniki vred sodelovali na volitvah škofov in celo papežev. In ravno iz tistih časov beleži cerkvena zgodovina papeže in škofe, kakoršni so bili sv. Avguština, sv. Ambrož itd. In mi trdimo smelo, da je bil našin volitev potom duhovščine in vernikov koristnejši za cerkev, nego je sedanjí način imenovanja škofov po raznih vladah, ki na teh imenovanjih slede le svojim političnim namenom, ne pa koristi cerkve. Naj omenimo tu, da je pred par leti neko odlično vaticansko glasilo dokazovalo, kako da je modus imenovanja škofov v Avstriji neprimeren za interes cerkve.

Dalje menimo mi, da bi morali biti cerkveni krogi celo veseli na tem, ako se tudi lajski svet zanima za cerkvene dogodke. Sicer pa je naš dopisnik iz svečeniških krogov izrečno povdarjal, da noče pisati nikakih trditve ali pozitivnih dejstev, ampak da hoče le beležiti, kar se ugičuje. Ugibanja pa so menda dovoljena. In kaj je bolj v navadi po javnih listih, nego je to, da ob vsakem predstoječim imenovanjem beležijo razna imena, ki bi mogla priti v kombinacijo?! Tako se godi povsodi, in vsikdar — in pri »Slovenec« tudi! —, ko svet pričakuje imenovanja novih ministrov, državnih dostojanstvenikov, visokih uradnikov in — cerkvenih knezov. Čelo notorični židovski in brezverski listi se vedno intenzivno zanimajo za taka imenovanja in beležijo točno vse kombinacije, ne da bi se katoliški krogi izpodtikali na tem. In nas pri »Edinosti« bi hoteli — tržaški dopisniki »Slovenca« postavljati v vrsto za žide!

Ubogo ljudstvo! Prejeli smo: Mnoli ponedeljek sem šel okolo 5. ure in pol v novo luko. Takoj od ulice Stazione proti »Silenc« je bila taka tema, blato in voda, da bi bil kmalo ponesrečil. Ob zelo široki cesti, ki vodi v svobodno luko, ni na desni strani niti ene svetiljke, ob levi strani pa je razsvetljeno toliko, da človeka slepi. Ako si se izognil množicam ljudi, ki gredo tja in nazaj in ako se ti je posrečilo izogniti se neštevilnim vozom, si pa v nevarnosti, da si polomiš nogo v globokih kalužah!

Kako morejo vendar, vodstvo pristanišča, finančna oblastva, Lloydova uprava, vse trgovski stan in tisoči delavcev molčati na vse to?!

Nima-li mesto ogromnih dohodkov od svobodne luke?!

Čemu je po šestih letih na vsaka dva koraka svetiljka, a tu, kjer je neprestano — šestih letih trdnih delavcev, uradnikov in voznih živali, je vse tako temno-zapuščeno! To je neodpustna sramota za trgovsko mesto, kakoršnje je bogati Trst!

Brejski.

Shod v Lokvi. Iz Lokve smo prejeli: Dne 12. t. m. smo imeli tu shod občanov. Sklepal ga je župan v svrhu, da se občani izražajo glede cerkvenega petja. Na pogovor je bil povabil tudi domačega gospoda kapelana. Občani in cerkveni peveci so se odzvali v polnem številu, tako, da je bila dverana, prepuščena od društva »Tabore«, natlačena, da si je to največja dvorana v vas. Vsi so prišli, le gospoda kapelana ni hotelo biti. Tudi ponovnemu vabilu, poslanemu s ehoda, se gospod kapelan ni hotel odzvati, marveč je doposlal po občinskem slugi opravičevalno pismo, češ, da nima nikakih navodil od strani škofa. Gospod kapelan je prosil v pismu, naj se krivda v tej stvari ne pripisuje njemu, ker, kar se je zgodilo glede cerkvenega petja, je bila volja škofa.

V svojem pozdravnem govoru je gozp. župan obžaloval, da se gospod kapelan ni hotel udeležiti tega važnega razgovora. A ko je župan omenil kapelanovega pisma, je nav-

stala silna nevolja med zborovalci, ki so očitali gospodu kapelanu bojasljivost. Ko so se zborovalci nekoliko pomirili, je povdarjal gospod župan, da je na strani ljudstva veliko godranje, ker se pri službah božjih še šest tednov ne poje. Dalje je omenjal župan, da ima pozitivnih vesti, da je tržaški vladika dr. Nagl tudi v drugih krajih prepovedal slovensko petje pri službi božji, da pa so drugod duhovniki vendar pustili pevceem svobodo roko. Da bo konec godranja, naj ljudstvo danes javno pove, kaj sa hteva! Poprej pa naj še cerkveni pevski zbor izrazi svoje mnenje ter naj opraviči svoje postopanje.

V imenu pevcev je njih pevodnja najprej pojasnil razvoj tega spora: Kako je g. kapelan povabil pevski zbor k sebi in mu naznanil, da je škof prepovedal peti slovenski »Tantum ergo«, slovensko peto mašo in vse drugo, ker je v zvezi s sv. Rešnjim Telesom. Pevodnja je na to prečital zborovalcem izjavo cerkvenega zbora, katero je — ker je gospod kapelan ni hotel vprejeti — poslal naravnost na škofijski ordinarijat v Trst. Govornik je razložil ljudstvu, kako so peveci, on sam in gospod župan prosili g. kapelana, naj dovoli pevceem svobodo v jezikovnem oziru, ali bilo je vse zastoj. Potem je govornik s lepimi besedami in z neko krasno primero iz neke knjige opisal ljubezen do materinskega jezika ter je zaključil, da peveci ne dopuščajo, da bi se jim kjerkoli kratila narodne pravice, najmanj pa v cerkvi, kjer se mora oznanjati beseda božja ter čuvati vse narode. Omenil je, kako so papeži že pred tisoč leti dovolili darovati mašo na slovenskem jeziku, a kako so se potem te pravice vedno bolj krčile in se krčijo še danes. Ko je gradop pevodnja dovišil, mu je donela burna pohvala, ki je pričala, da je govoril iz srca ne le pevceem, ampak vsa navzočim krepkim kraškimi možakom, katerim se je videlo ganotje na obrazih.

Vsi občinarji brez izjeme so burno zahtevali, da naj peveci v bodoče brez vsecega obzira na kakoršna si bodi prepoved pri službi božji pevajo le v slovenskem jeziku. Zborovalci so zahtevali, naj se narodu našemu povrnejo stare, prei stoletji podeljene pravice, ki smo jih vživali izlasti mi Lokveci, ki smo nekaj spadalci k dolinski županiji, v kateri je vse polno spomenikov nekdanjega staroslovenskega bogoslužja.

Hrvatsko pevsko društvo »Kolo« je v soboto zvečer priredilo v veliki dvorani »Narodnega doma« v Ljubljani velik koncert, katerega se je vdeležila velika množica občinstva. Hrvatski gostje so bili povsod živahno pozdravljeni.

Shod zaupnikov katoliške narodne stranke na Kranjskem se bo vršil dne 27. t. m. v Ljubljani. Na rhodu bodo poročali poslanci o delovanju stranke v zadnji triletni dobi. O tej priliki se bo volil nov načelnik in novo vodstvo stranke za prihodnja tri leta.

Miramar. Valed odhoda nadvojvodinje Marije Josipe iz Miramar, sta bila vrt in park odprta za občinstvo že večeraj; grad pa bo odprt še le tekom prihodnjih dni.

Vilharjev spomenik. V Postojni odkrijejo v prihodnjem letu spomenik pesniku Vilharju.

Potres na Dolenjskem. Z Dolenjskega nam pšejo dne 13. novembra: Večerašnjemu prnemu potresu je sledil še en uro še en lahak zibajoč se sunek, ki so ga občutili le hiše na skalah in ob vodi zidane.

Porotno sodišče.

Včeraj se je vršila kazenska razprava proti 21-letnemu kleparju Ferdinandu Jeran, doma iz Trsta, in proti 24-l. mizarju Nikolaju Ursieh, in sicer radi več zločinov tatvine, katere opisemo tu v kratkih potezah.

Vsem našim čitateljem je gotovo še dobro v spominu dogodek, o katerem so obširno pisali ne le vsi tukajšnji listi, ampak tudi veliki časniki drugih mest. In dogodek je bil res vreden, da se piše o njem. Štirje ptički so v jutro dne 18. aprila t. l. prišli k gospej Fanny Del Moro, ki stanuje v ulici del Farneto. Eden teh štirih je bil oblečen kakor policijski komisar. Ta je izjavil gospej Del Moro, da je prišel valed ukaza policijskega ravnanststva izvršit njenem stanovanju hišno preiskavo. Gospa se je dala pregovoriti in je pustila, da so »policijski« izvršili preiskavo. Vspreh te preiskave je bil, da je »komisar« zaplenil več dragocenosti in vrednostnih papirjev ter iste odnesel seboj,

rekši gospej Del Moro, naj pride par ur pozneje na policijo, kjer bo dobila nazaj vse zaplenjene stvari. Gospa Del Moro je bila res šla na policijo, a tam niso nič vedeli ne o hišni preiskavi, ne o zaplenjenih stvarih.

Drugi dogodek, ki pa je — kronološko — prvi, je ta: Dne 17. marca t. l. je prišel h kleparju Ferdinandu Zorn, ki ima svojo delavnico v ulici della Ghiaccera št. 3, neki človek. Ta je kleparju izjavil, da ga je k njemu, kleparju, poslal inženir Barzotti zato, da se dogovori za neko delo. Šlo se je namreč za neki leseni zaboj, katerega bi bil moral klepar odnotraj obiti s oinkom. No, klepar je sklenil dogovor. Zvečer istega dne pa, malo prej nego je imel klepar zapreti delavnico, je prišel oni človek z drugima dvema, ki sta na vso pripeljala omenjeni zaboj. Ta zaboj je bil precej velik in zbit iz belega lesa. Klepar Zorn je sprejel zaboj, ga sbrnil v delavnico in potem delavnico zaprl. Ob 2. uri po polnoči so pa prišli kleparja klicat redarji, rekoč, da v njegovi delavnici gori plinova svetiljka, in da je eno okno delavnice odprto. Klepar se je nemudoma oblekel in šel v delavnico. Tam je konstatoval, da to bila nasilno odprta vrata v pisarno — ki se nahaja v delavnici —, a iz blagajne v pisarni da mu je bilo ukradenih 160 krom denarja. V onem zaboji, ki ga je bil sprejel v delavnico prejšnji večer, je bil namreč skrit tat. Ko je on delavnico zaprl, je tat prilezel iz zaboja in mirno, nemoteno vlomil v pisarno ter tam izvršil tatvino. Pozneje je odprl okno in — bil je prost.

Tretji dogodek, radi katerega je bil Jeran tudi aretovan, je sledeči: Jeran je bil zadnje čase v službi pri g. Mersonu kakor inštalater plinske razsvetljave. Kakor tak je dne 24. maja t. l. ves dan delal v stanovanju gospe Katarine Štoka. Naslednji dan je bila v stanovanju gospe Štoka izvršena tatvina na škodo dveh njenih kuharic: Antonijs in Marije Pernič. Prvi je bilo ukradenih iz zaklenjenega zaboja 72, a drugi 10 krom. Ker je sum takoj pal na delavca g. Mersona, namreč Ferdinanda Jeran, je bil ta takoj aretovan.

Četrti dogodek je pa ta:

Dne 23. aprila je bilo krčmarju Franu Biankini ukradenih iz krčme, potem ko jo je bil zaprl, 2008 krom denarja in za 775 krom dragocenosti. Privatna poizvedovanja okradenega Bankinje, so podala mnogo podatkov, iz katerih je bilo sdititi, da je tatvino izvršil — drugi toženec — Nikolaj Ursieh. Pozneje se je pa iz teh podatkov obtožba za to tatvino razširila tudi na Jerana.

Ursieh mora torej odgovarjati samo radi te poslednje tatvine, dočm je Jeran tožen vseh navedenih tatvin.

Razprava je trajala večeraj ves dan. Ob 2. uri popoldne je bila prekinjena do 5. ure zvečer. O 15. uri zvečer je pa nadaljevala do 9. ure in pol zvečer. Ob 9. uri in pol je bila pa zopet prekinjena in nadaljuje danes ob 9. uri predpoludne.

Jutri podamo čitateljem obširneje poročilo o tej razpravi. Za danes naj povemo le toliko, da oba toženca trdovratno tajita, da bi bila kriva.

Koledar in vreme. — Danes: Leopld, sjoznalavre; Radislav; Vučica. — Jutri: Ivan Trogirski; Večerin; Krunja. — Temperatura večeraj: ob 2 uri popoldne + 10,5° Celsius. — Vreme večeraj: oblačno.

Društvene vesti in zabave.

Pevsko društvo »Zarja« v Rojanu priredi, kakor že objavljeno, v nedeljo, dne 3. decembra t. l. velik koncert v »Narodnem domu« pri sv. Ivanu.

Vspored bo jako obširen in zanimiv, o čemer se slavno občinstvo obvešča že sedaj, sviral bo vojaški orkester o. in kr. pešpolka št. 97.

Prosi se tem potom slavnega društva, da ne bi ta dan prirejala moršbita namerjanih veselie ali zabav. Kakor vsa pevska društva, je tudi »Zarja« odvisna od dohodkov svojih veselie. Vaski materjalni nevspeh potisne društvo nazaj lahko za par cel let. Prosimo torej, da bi slavnega društva in slavno občinstvo to nvaževali.

Zadnje brzojavne vesti.

Odkritje spomenika cesarja Viljema I. NORIMBERK 14. Danes je bil v nvažnosti cesarske dvojice, princevladarka Luitpolda, bavarških princev, badenskega velikega vojvode in velike vojvodinje, državneega kancelarja knea Bülow, bavarških ministrov in drugih dostojanstvenikov odkrit spomenik cesarja Viljema I.

Trgovina.

Borsna poročila dne 14. novembra.

Tržaška borza.

Napoleon K 19.14—19.16 angleške lire K — do —, London kratak termin K 240.15—240.40 Francija K 95.55—95.65 Italija K 95.70—95.80 italijanski bankovni K —, Nemčija K 117.50—117.60 avstrijski bankovni K —, avstrijska odnosa K 99.85 100.15 ogrska krona K 5.40 95.70, italijanska krona K —, avstrijske koroče K 670 — 672 — državne železnice K 670 — 672 —, Lombard 127 — uništrava turška renta 90.35, avstrijska renta K 99.15, ogrska 4%, renta 96.70, Landerba. 479 —, turška srednje 137.50, pariska banka 15.68, italijanska narodionalne akcije 733 —, akcije Rio Tinto 16.33. Trdna.

London. (Sklep.) Kersold rna dolg 88 1/2, Lombard 5, srebrn 29 1/2, španska renta 91 1/2, Hjanaka renta 15, tržni diskont 4 —, manjša a Dunaja 24.34. Trdna.

Tržna poročila 14. novembra

Budimpešta. Pšenica za april K 17.36 K 17.38, rž za april K 14.46 do 14.48, oves za april od K 14.64 do 14.66; koruza za maj K 14.16 do K 14.18.

Pšenica: ponudbe dobre, povpraševanje boljše, tendenca trdna. Prodaja 45.000 met. stotov, za 5 do 10 stotnik višje. — Druga žita vzdržano. — Vreme: dež.

Havre. (Sklep.) Kava Santos good average za tek. mesec po 50 kg 46 —, rž, za marec 46.50. Mirno.

New-York. (Otvorila.) Kava Rio de Janeiro do dobave. Stalno, nespremenjeno. Prodaja 6000 vreč.

Hamburg. (Sklep.) Kava Santos good average za dec. 37 1/2, za marec 37 1/2, za maj 38 1/2, za september 39 —. Mirno. Kava Rio de Janeiro 39—40, navadna reelne 41—42, navadna do 43—45.

Hamburg. (Sklep.) Sladkor za nov mber, 16.45, za dec. 16.60, za januar 16.75, za febr. 16.85, za marec 16.65, za april 17.10. Stalno. — Vreme: lepo.

Sladkor tuzem ki Centrifugal 5 promn. sled K 70 — do 72 —, za nov-avgust K 65.50 do 66.50 Concasé in Melisil promptno K 72.50, za nov-avgust K 67.50 do 68 —.

London. Sladkor iz repe surov 8 1/2, Stalno.

Trgovina se zaklanimi preiči.

Včeraj je bilo pripeljanih 48 zaklanih prašičev. Prošlo se je vse po K 124 —. Povpraševanje veliko, a blaga malo. Vreme: oblačno.

ALBERT BROSC

Trst ul. Sv. Antona 9. Trst.

Trgovina s kožuhovino in kapami.

odlikovan na razstavi v Trstu 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čipk (kap) za civiliste in vojahe. Sprejema poprave z največjo točnostjo in skrbnostjo.

Patentovani divan-postelja Mahnich

odlikovan v Florenciji 1905 se zlato kolajno in nagrado.

je edini divan, ki služi ob enem tudi za posteljo se žimnico in podglavjem in neobhodno potreben onim družinam, ki imajo malo stanovanje.

Plačevanje na obroke.

Anton Mahnich, ul. Sv. Ivana 10.

Tovarna pohltva Aleksander Levi Minzi ulica Tessa št. 52. A (nasproti hiša).

ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (Solske postelje).

Ogne, da se ni bati nobene konkurence. Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načelih. Ilustrovan cenik brezplačno in franco.

Zaščitna znamka: „Sidro“.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za
Pain-Expeller

je splošno priznano kot **izvrstno bol blažujoče mazilo**; cena 80 stot., K 140 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v škatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ iz **Richterjeve** lekarnе, potem se je gotovo prejel originalni pridelek.

Richterjeva lekarna
pri „Milem levu“ v PRAGI
Elizabetine ulice št. 5, nova.
Dnevno razpisovanje.

Udovec z 2 otroci, masli posestnik, se želi poročiti s 35—45-letno gospodično iz dežele. Ponudbe pod **Udovec** Trst glavna pošta, poste restante.

Šivalni stroj. Proda se takoj nov. Cena: 60 kron. N. slov pri „Edinosti“.

„Trije tički“. Burka v 2 dejanjih 10 stot. več; vdobiva se pri spisatelju in založniku **Jaka Štoka** v Trstu (Narodni dom), pri A. Gabršček v Gorici in L. Schwentner v Ljubljani.

„Ne kliči vruga!“ Izvirna šaloigra v enem dejanju je ravnokar izšla, ter se vdobiva po 50 st., po pošti 10 st. več pri spisatelju in založniku **Jaki Štoka**, Trst, ulica Giorgio Galatti 18.

Hiša z velikim hlevom ležeča ob glavni cesti v veliki vasi oddaljeni 2. uri od mesta in več zemljišč pripravna za vsako obrt odda se v najem ali tudi proda. Naslov pove uprava lista.

Išče se postrežnica za nekaj ur an dan v ul. Boshetto 48, II. n.

Hiša na prodaj.

V Vogeljskem Dolu je na prodaj hiša št. 30 z zadavnim hlevom za 40 konj, dvoriščem, vrtom in dvema vodnjakoma. Ta hiša obstoja iz 4 sob, veže, kuhinje, 3 podzemskih kleti in prostornega podstrešja ter je posebno pripravna za gostilno ali za vsako drugo obrt, ker je oddaljena od nove železniške postaje Repentabor le kakih 150 metrov in stoji ob cesti ki pelje iz Opčina v Dutovlje.

Cena 9000 K.
Eventualne ponudbe sprejema c. kr. notar **Dr. A. Rumer** v Sežani.

Zaloga

izvožno-marčne (Export-Märzen)
in vlečane (Lager)

pivo

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne **Bratov Reininghaus**
Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga **Mattonijeve Giesshübler**
vedno sveže kisle vode
po smernih oseh

ANTONU DEJAK junior
TRST
Via degli Artisti št. 10.

Mejnarodno spedijsko posredovanje
Caro & Jellinek

Tret ul. Romagna št. 2 Trst.
TELEFON št. 1027

Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohoštvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljatelj vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.

(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.

Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike

meji Trstom in Novim Jorkom.

Hitri in elegantni novi brzoparobrod

Francesca

odpluje dne 30. nov. t. l. v Novi York.

Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.

Potreba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.

Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Predno kupite zlatanino in dragocenosti obiščite

Delavnico zlatnin in dragocenosti

Josip Pompilio
Corso št. 49 (nova palača)

Našli bode dragocenosti po takih cenah, da se ni bati konkurence. Ker se potrebuje zlato pri delu, se kupi staro zlato po pravi vrednosti. Kupuje in menjava dragocenosti. Vsako v to svrhu spadajoče delo se takoj izvrši.

Začudenje vzbuja!

Mesto K 18
le K 7

Krasna Gloria remontoirska srebrna ura s 3 močnimi pokrovi in z odskočnim pokrovom, bogato gravirana, točno idoča, 3 letno jamstvo pošilja po povzetju za samo K 7—

Tovarna ur I. KÖNIG
Dunaj, VII., Westbahnstrasse št. 36/117.

C. kr. priv.

Riunione Adriatica di Sicurtà

Glavnica in rezervni zakladi društva glasom bilance 31. decembra 1902.

Zadružna glavnica (od kojih vplačano K 3.200.000)	K 8.000.000
Rezervni zakladi dobi-kov	7.133.580
Rezervni zaklad proti vpadanju vrednosti javnih efektov	3.700.580
Rezervni zaklad premij za zavarovanja	17.255.752
Zavarovanja na življenje v veljavi	254.966.140
Izplačane škode v vseh oddelkih od ustanovitve društva (1838—1902)	498.919.050

Društvo sprejema po jako ugodnih pogojih zavarovanja proti požaru, strelu, škodi vsled razstrelb ulomu kakor tudi prevozov po suhem in morju; sklepa pogodbe za zavarovanje življenja po raznovrstnih kombinacijah, za glavnice, rente plačane do smrti ali po smrti zavarovanca, doto otrokom itd.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Piazza Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. Telefon št. 952.

Vhod po glavnih stopnicah.

Hranilne uloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud zadruga in jih obrestuje po 4%.

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zadruga sam. Vlaga se lahko po 1 krono.

Posejila daja samo zadrugnikom in sicer na uknjižbo po 5 1/2%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2%.

Uradne ure: od 9—12. dopoldne in od 3—4. popoldne.

Izplačuje vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejene varnostne celice za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd.

Poštno hranilnični račun 816.004.

Prvo primorsko podjetje za

prevažanje pohištva in spedijsko podjetje

RUDOLF EXNER - TRST

Telefono št. 847. - Via della Stazione št. 7. - Telefono št. 847.

Filijalke v PULI, GORICI, REKI in GRADEŽU.

Prevažanje pohištva na vse kraje tu- in inozemstva v zaprtih patentnih vozovih za pohištvo, dolgih 6 do 8 metrov.

(Posiljanje predmetov, ki se jemljejo na potovanje in prevažanje na vse kraje.)

Sprejema se tudi pohištvo in druge predmete v shrambo v lastna za to pripravljena skladišča.

Edini tržaški zavod za **„VACUM-CLEANER“**.

ČIŠČENJE in SHRANJEVANJE PREPROH

Točna postrežba in nizke cene.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek

FRAN KALASCH

Zimska suknja od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovrtnikom od astrakane K 13, ravnotaki poluustati K 15 od samega astrakana K 27.

POSEBNOST: črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač, močnih dela vseh hlač po K 4, zimskih srajc, srajce od bombaža, srajc in spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Popolno konkurenčne cene.

Leitenberger Fr.

c. kr. postar v Primiero pri Tridentu, sprčuje, da je ozdravila njegovo nad 4 leta trajajočo žledeno bolezen (ko je preje vsa mogoča sredstva uporabljal brezuspešno)

edino le

žledena tinktura

G. PICCOLIJA, dvornega zaglagatelja Njega Svetosti in Tekarja v Ljubljani.

1 steklenica velja 20 stot. in se vnanja na očila točno izvršuje.

Barvanica, pralnica in čistilnica na suhor na parno moč

Albin Boegan

Trst - ul. Farneto št. 11 - Trst.

Ne da bi se razdrla, se obleka barva, pere in na suho očisti z največjo točnostjo. — Barva, pere in lika se pregrinja, blago od pohištva, pokrivala itd. — Na par se moči suknjeno blago.

Stavbinski materijal

kakor korce, vsakovrstno opeko, pesek, apno, živo in ugašeno, se dobiva po najnižjih cenah, da se ni bati konkurence, pri trvdki

Belli & Corsi
ulica Economo št. 12 (stari mlin).

Kovaška mehanična delavnica
Iivarna kovin, zavor za niklovanje, pozlačevanje, posrebrnje, pokotlorinjenje in pocinjenje.

VIKTOR FANO

ulica R. Zovenzoni št. 4

ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDE

FILJALKA
c. kr. priv.

AVTR. KREDITNEGA ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu

sprejema:

denar za obrestovanje v kronah	na blagajniške nakaze	na naslovljena vložna pisma
proti 4 dnevnim odpovedi 2 1/2 %	proti 4 dnevnim odpovedi 2 1/2 %	proti 4 dnevnim odpovedi 2 1/2 %
30 3 1/2 %	30 3 1/2 %	30 3 1/2 %

v zlatih napoljnih na vložna pisma

proti 30 dnevnim odpovedi 2 1/2 %	proti 30 dnevnim odpovedi 2 1/2 %
3 mes. 3 1/2 %	3 mes. 3 1/2 %
6 2 1/2 %	6 2 1/2 %

Za dosedaj se v prometu se nahajajoči blagajniški nakazi in v kronah glaseča se vložna pisma stopi v veljavo spremenjena obrestna mera po pogojenem odpovednem roku dne 28. oktobra odn. 1. novembra odn. 28. novembra.

Banogiro v kronah

z 2 1/2 % takoj v vsakem znesku.

Krone in zlati napoljoni na tekoči račun po dogovorjenih pogojih, koji se stavijo od časa do časa in sicer po roku odpovedi.

Izdaja nakaznice za Dunaj, Bozen, Buimpešto, Brno, Feldkirch, Pulj, Karlove vari, Reko, Lvov, Prago, Reichenberg, Opavo kakor tudi Zagreb, Arad, Belice, Gablonz, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano, Line, Olomuc, Saaz, Solnograd, Fünfkirchen, Velikivaradin, Kašov, Kečtemet, Kronstadt, Sopronj, Raab, Sabatki, in Temešvar

proste stroškov.

Se bavi s kupovanjem in prodajo deviz, drobiža in vrednostij.

Sprejema iztirjevanje taljandov, dvignjenih vrednosti, kakor tudi vseh drugih iztirjevanj.

Daja predjume na Warrante in vrednosti po jako zmernih pogojih.

Kreditni na karikacijske listine se otvorijo v Londonu, Parizu, Berlinu in drugih mestih po ugodnih cenah.

Kreditna pisma se izdajajo v katerikoli mesto.

Hranila.

Sprejema se v pohrano vrednostne listine, zlat in srebrni denar in bančni listki. Pogoje daja blagajna zavoda.

Menične nakaznice.

Pri blagajni zavoda se izplačujejo menične nakaznice „Banca d'Italia“ v italijanskih lirah ali v kronah po dnevnem kurzu.

Se odpravi za vedno z uporabo praha „Zoa“, kateri je bil že preskušev v toliko slučajih z izvrstnim uspehom. Ta prah, ki nima nikakega okusa, se zamore nevidno natositi pijaneu mej pijačo. — Ena skatljica, ki zadošča za popolno odpravo pijančljivosti K 10— franco carine in diskretno. Mnogo nesrečnejev, ki so imeli to bolezen, so se povrnil k obitelji in družbi in na milijone teh ljudi so bili odrešeni tega strastnega in grdega bremena. Neštevilno zahvalnih pisem je na razpolago. Pošilja se po predplačilu ali s povzetjem od glavne zaloge **Lodovico Pollak, Milan (Italija)**. Pisma v Italijo stanejo 25, dopisnice 10 st. Odgovarja se v vseh jezikih.

Pijančljivost

Se odpravi za vedno z uporabo praha „Zoa“, kateri je bil že preskušev v toliko slučajih z izvrstnim uspehom. Ta prah, ki nima nikakega okusa, se zamore nevidno natositi pijaneu mej pijačo. — Ena skatljica, ki zadošča za popolno odpravo pijančljivosti K 10— franco carine in diskretno. Mnogo nesrečnejev, ki so imeli to bolezen, so se povrnil k obitelji in družbi in na milijone teh ljudi so bili odrešeni tega strastnega in grdega bremena. Neštevilno zahvalnih pisem je na razpolago. Pošilja se po predplačilu ali s povzetjem od glavne zaloge **Lodovico Pollak, Milan (Italija)**. Pisma v Italijo stanejo 25, dopisnice 10 st. Odgovarja se v vseh jezikih.